

Försvarsutskottets yttrande

1980/81:1 y

om hälso- och sjukvården i krig m. m.

Till socialutskottet

Socialutskottet har den 25 november 1980 beslutat hemställa att försvarsutskottet avger yttrande över proposition 1980/81:57 om hälso- och sjukvården i krig m. m. jämte eventuella motioner. Med anledning av propositionen har väckts motion 1980/81:171.

Utskottet

Hälso-, sjuk- och olycksfallsvård är väsentliga delar av samhällsverksamheten. Samhällets förmåga att ge vård vid svåra epidemier, fredskatastrofer och under krig har stor betydelse för människors överlevnad och förmåga till samhällsaktivitet i sådana lägen, liksom för deras tilltro till de gemensamma ansträngningarna och vilja att delta i dessa.

Som framhölls i 1977 års försvarsbeslut (FöU 1976/77:13 s. 18) bör målet för krigssjukvården vara att man får ett samordnat och effektivt utnyttjande av alla tillgängliga resurser för hälso- och sjukvården samt för transport av skadade. Vidare bör – liksom för totalförsvaret i övrigt – eftersträvas klara ansvars- och ledningsförhållanden.

Sjukvården i krig bygger på fredssamhällets sjukvårdsresurser. Den medicinska beredskapen för krig bör vara samordnad och så långt möjligt integrerad med fredssjukvården, inte minst med beredskapen för fredskatastrofer.

I proposition 1980/81:57 föreslås att ansvaret för ledningen av sjukvården i krig flyttas över från länsstyrelserna till sjukvårdshuvudmännen, dvs. till landstingskommunerna och de kommuner som inte tillhör någon landstingskommun. Försvarsutskottet tillstyrker en sådan ändring men vill liksom föredragande statsrådet (s. 16) understryka att ändringen inte rubbar länsstyrelsens ansvar och befogenheter som länets högsta civila samordnande totalförsvarsmyndighet.

Det centrala operativa ledningsansvaret för den civila hälso- och sjukvården i krig förutsätts även i fortsättningen vara en statlig angelägenhet och under regeringen åvila socialstyrelsen. Styrelsen har därmed viktiga ledningsuppgifter, som efter hand bör kunna renodlas i riktning mot övergripande planerings- och samordningsfrågor (jfr FöU 1979/80:1 y).

Att sjukvårdshuvudmännen – i enlighet med den allmänna principen för ansvar inom totalförsvaret – åläggs ett mera aktivt planeringsansvar för den civila hälso- och sjukvården i krig berör på den statliga sidan både central och regional nivå. Nödvändiga statliga resurser på området kan inte dras in

förrän den avsedda utvecklingen blir säkerställd.

Totalförsvarets kapacitet är till stor del beroende av de medverkande människornas förmåga att verka i krisartade situationer. Detta gäller inte minst sjukvårdsorganisationen. Det finns enligt försvarsutskottets bedömning orsak att tro att sjukvårdshuvudmännen kommer att ta itu med sina nya uppgifter på ett sätt som ytterligare ökar intresset och kunnandet angående beredskapsfrågor hos deras förtroendemän och personal.

Försvarsutskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad som anförs i propositionen om en utvidgad tjänsteplikt för sjukvårdspersonal m. fl. eller mot vad som i övrigt anförs eller föreslås i propositionen.

I motion 1980/81:171 (s) hävdas att det krävs ökad statlig medverkan i fråga om krigssjukvårdens försörjning med förnödenheter.

Socialstyrelsen har i augusti 1980 slutfört en perspektivstudie del 2 angående hälso- och sjukvård i totalförsvaret efter 1982. Enligt styrelsen måste snarast påbörjas uppbyggnad av en försörjningsberedskap för sjukvårdsmateriel. Inför ett nytt försvarsbeslut 1982 bedömer styrelsen att den viktigaste omedelbara åtgärden för att förstärka den civila sjukvårdsberedskapen är att statsmakterna anger inriktning och beslutar om en medelsram för en uppbyggnad av beredskapen för försörjningen med sjukvårdsmateriel av förbrukningskaraktär.

I budgetpropositionen (prop. 1980/81:100 bil. 8 s. 17) uttalar föredragande statsrådet att beredskapen inför krissituationer behöver förbättras inom hälso- och sjukvårdsområdet. Regeringen föreslår att anslaget för beredskapslagring av läkemedel m. m. ökar med drygt 12 milj. kr. En försöksverksamhet tillsammans med landstingen med buffertlagring av förbrukningsmateriel beräknas kunna påbörjas inom kort. Den finansieras med huvuddelen av nämnda anslagsökning.

Försvarsutskottet anser att hälso- och sjukvårdens försörjning är en fråga av stor betydelse för totalförsvaret. Den behandlas f. n. inom 1978 års försvarskommitté, som inom kort väntas lämna ett delbetänkande som bl. a. tar upp mål och prioriteringar på detta område. I avvaktan härpå är utskottet inte berett att ta ställning till vilka ytterligare åtgärder rörande försörjningen med sjukvårdsmateriel m. m. som skulle kunna behöva vidtas utöver den angivna försöksverksamheten med buffertlagring inom vissa landsting.

Stockholm den 10 februari 1981

På försvarsutskottets vägnar

PIER PETERSSON

Närvarande: Per Petersson (m), Gudrun Sundström (s), Hans Lindblad (fp), Roland Brännström (s), Åke Gustavsson (s), Ulla Ekelund (c), Evert Hedberg (s), Göthe Knutson (m), Karl-Erik Svartberg (s), Anders Gernandt (c), Eric Hägelmark (fp), Göran Allmér (m), Anita Johansson (s) och Eivor Nilson (c).